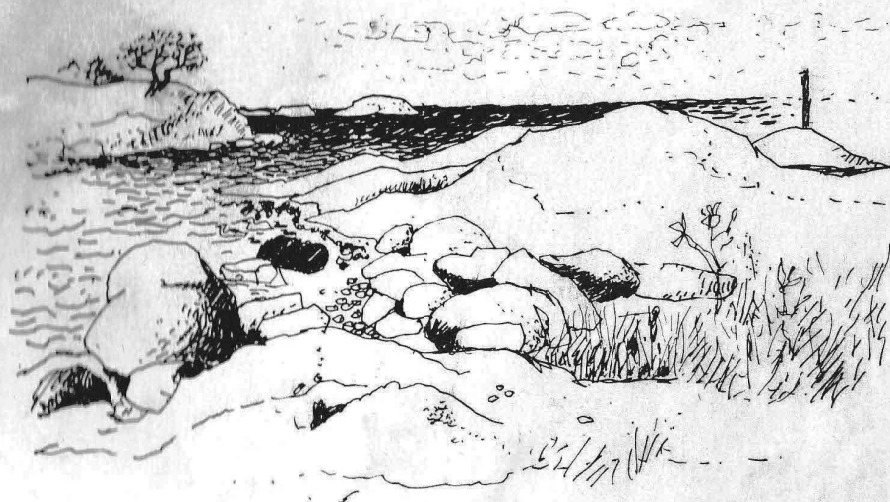
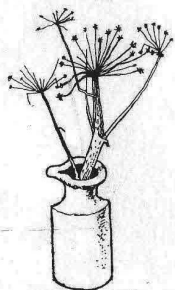

MEFJÄRD
25 år
Ett sommarparadis

Copyright
Text Claes Karling
Gun Österberg

Teckningar Bo Lassen
Foto Olle Österberg

Här är alltså jubileumsboken.

Håll till godo!

Ingen borde vara mera förvånad än dess upphovsmän över att den är tryckt och kommit fram i tid.

När man börjar gräva sig ner i ett sådant här jobb är det lätt att tappa sugen. Särskilt om man lider brist på två saker: tid och pengar.

Det finns så mycket, så många vinklar att hugga in i.

Vi tyckte att vi endast skrapat på ytan av det stoff som finns.

Allt för mycket har blivit ogjort. Ta en sådan sak som intervjuer med Hjalmar Söderman och med Folke Henschen. De borde funnits med.

Sedan alla dagböcker vi känner till - och inte känner till. Margot och Roland Björklund skrev till exempel dagbok ända från första början på Cn. Undertecknad Claes likaså - så länge han var med. Men dagböcker är personliga dokument - ofta alldeles för personliga - och de tar en förskräcklig tid att läsa, sälla och renskriva.

Vi skulle också gärna sett fler bidrag från andra mefjädningar än de som står på omslaget.

Men den lilla boken blev full av text och bilder i alla fall, och vi hoppas att något i den ska bli till glädje för dig.

Du får se fram emot en bättre bok till 50-årsjubileet.

Olle & Claes

NÅGRA SIDOR HISTORIA

Hur länge har Mefjärd varit bebyggd? I bygdeskildringar av det här slaget tar man ofta till de djupa brösttonerna och talar om "urminnes tider" - men det ska vi nog akta oss för. Mefjärd är en ganska ung bebyggelse i jämförelse med mycket annat.

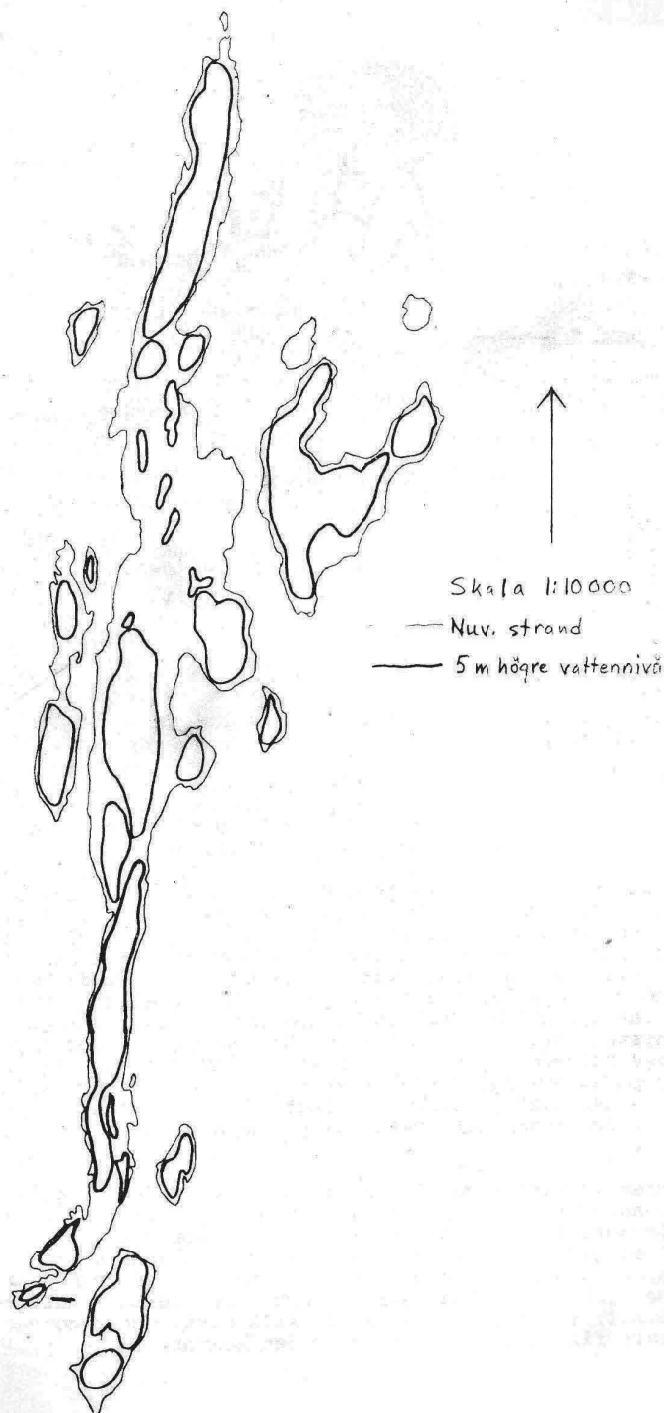
När det gäller skärgården får vi nämligen aldrig glömma en sak, och det är det sätt som landhöjningen efter istiden förändrat landskapsbilden. Det är inga små arealer det gäller. För omkring tusen år sen - under vikingatiden - låg Mefjärd 5 - 6 meter djupare än nu. Allt lågland på ön var fortfarande sjöbotten, och ön var snarare en långsträckt skärgård full av små och stora knallar som stack upp någon meter över vattnet. Ungefär så som det ser ut i de yttersta skärgårdarna i dag.

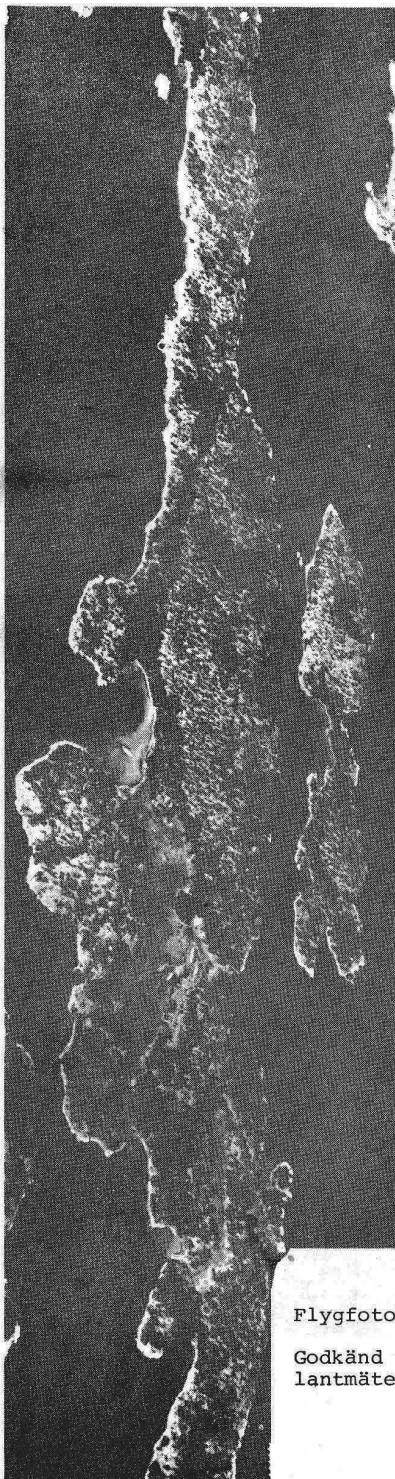
Går vi bara trehundra år bakåt, så motsvarar det en landhöjning i dag på drygt 2 meter. Vattnet gick t.ex. upp till det vassbälte som ännu ligger kvar en bra bit upp på södra Stora ängen, ungefär där vi haft valborgseld. De låglänta stränderna hos Borgs, Nybergers, Lassens, Westbergs och Carlsons låg fortfarande till största delen under vatten. Men det fanns i alla fall mark nog till ett rovland eller två (potatisen dröjde ännu nästan hundra år) och foder för ett par kor. Sommarbete för kor, får, getter och svin kunde man få neråt södra ändan av ön, på Krokholmen, Sandböte och Svinskären, vilka alla hörde till Mefjärds hemman.

Ty tiden 300 år var inte vald slumpmässigt. Just vid det laget kan man notera de första livstecknen från Mefjärd i ett protokoll. Redan då var det ett självständigt hemman på ett halvt mantal. Det är rätt märkligt eftersom man skulle väntat sig att det borde höra under Sundby, som ägde hela södra Ornö och en mängd öar söderöver - Gåssten, Hansten o.s.v.

Men Mefjärd och t.ex. Fjärdlång och Kymmendö var självständiga bruksenheter. Vad levde man på? Först och främst på fisket. Kreatur och rovor räckte väl till hushållets behov, likaså fjällfisket. Men den viktigaste näringen det var strömmingsfisket. Saltströmming var en stor vara på den tiden och skulle så förbli ända tills ångbåtarna och järnvägen förbättrade möjligheterna att få färskmat. Mefjärdsbonden fiskade från kronofisket på Huvudskär. Det var ett av de stora fiske-skären utanför Stockholm, Svenska Högarna, Gillöga och Horsten i norra skärgården är andra exempel. På Huvudskär hade fiskebönderna bodar och där fanns till och med ett litet kapell, som så småningom kom att hamna i Dalarö som - mjölkbutik! Strömmingen saltades och lades på fjärdingar ute på skäret och seglades så småningom in till fastlandet där den byttes mot råg och salt till nästa års fiske. Rågen var viktig: någon brödsäd att tala om kunde man inte odla ute på skärgårshemman sådana som Mefjärd. Det blev för små brukningsenheter.

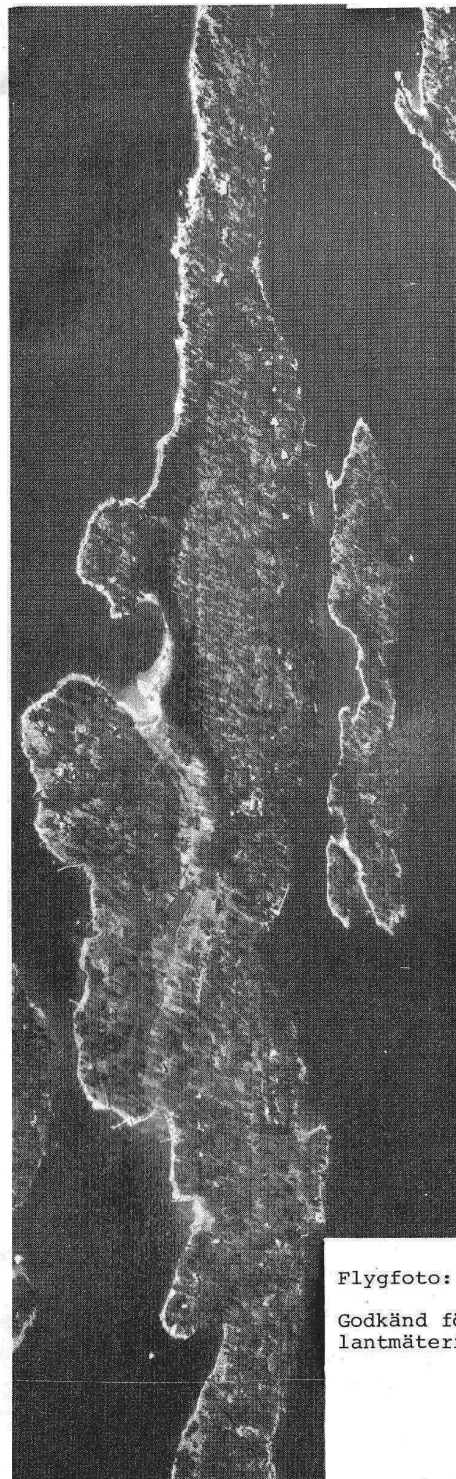
Ett halvt mantal, som vi nyss nämnde är ett mått på Mefjärds storlek som bruksenhet, och det antyder att ön redan då var ett ganska betydande hemman. I kyrkböcker och protokoll visar det sig kunna försörja ett tiotal personer: bonde och mora, barn, pigor och drängar. Husen låg väl i stort sett där de ligger nu - vid Torpet alltså. Ladugården låg kanske redan då där vi nu har brandstation. Men hamnen låg inte på västra sidan. Den låg i gipen mellan Bergqvists och Gabrielssons, där har vi funnit rester av stenkistor och bryggdäck. Det säger sig självt: de bästa fiskevattnen låg på den sidan och hamnen var skyddad för nästan alla väder.

Flygfoto: Rikets allmänna kartverk 1950

Godkänd för reproduktion och spridning av Statens
lantmäteriverk den 1 juni 1976

Flygfoto: Rikets allmänna kartverk 1972

Godkänd för reproduktion och spridning av Statens
lantmäteriverk den 1 juni 1976

Sen kan det ju hända att bonden hade båt på västsidan också för bekvämlighets skull om han skulle se till kreaturen på öarna utanför.

1719 var ett svart år för Stockholms skärgård. Slutfasen av Kalle Dussins långa, dryga krig blev att ryska galärer tog sig över från Finland och härjade och brände i skärgården. En följd av detta är att det inte längre finns några arkiv från tidigare datum. De brann upp med kyrkor och prästgårdar där de förvarades.

Men allt förstörde de inte. I ett protokoll från 1720-talet går man igenom vilka boställen som skall ha statsunderstöd för att återuppbyggas efter härjningarna. Men Mefjård är inte med. Gården hade klarat sig från härjningarna - antagligen låg den så behändigt instoppad i grönskan att ryssarna aldrig hittade dit.

1831 finner vi det första namnet i våra efterforskningsår. Det var bonden Jacob Henricsson som på årets första dag fått sonen Gabriel med sin hustru Maria Jansdotter.

Men han blev inte gammal där. Redan 1738 finner vi en ny ägare, Päder Olofsson, med en hustru som också hette Maria. Redan andra året av hans Mefjårdstid inträffade en katastrof: Johan Andersson och pojkarna Olof och Martin - alla tre förmodligen drängar på ön - blev borta under strömmingsfisket på Huvudskär och återfanns aldrig.

Det är en av de få noteringarna om drunkning vi hittat i kyrkböckerna, och det är väl rätt märkligt med tanke på den roll fisket spelade. Mycket värre var det då om någon epidemi letade sig väg ut från fastlandet till öarna. Där levde man ju mycket isolerat och hade följaktligen ingen chans att bygga upp någon immunitet. Dåtidens hygieniska förhållanden och medicinska kunskaper gjorde knappast saken bättre. En gång på 1700-talet kom difterin ut och folk dog som flugor. Man tänker på pesten och koleran - mycket värre kan det knappast varit.

Vi kliver nu fram i hävderna till 1762, och finner då som ägare till Mefjård cofferdistyrmannen Anders Blom. Han var gift med Anna Maria Carlsdotter och hade (minst) tre barn med henne, två söner Carl-Petter och Anders och en dotter Anna-Kajsa. Bägge sönerna gick till sjöss i unga år men dottern stannade på gården och gifte sig med bonden Per Persson. De fick en son som hette Carl Peter, och som så småningom fick arva sina morbröder.

Det var inget dåligt arv, för det gick bra för pojkarna Blom. Redan efter några år återfinner vi dem bägge två som sjökaptener. Carl Petter var tydligen den äventyrligare. Redan i 20-årsåldern förde han eget fartyg och gjorde en del märkliga långresor, mest på Medelhavet. Så fick han en gång i uppdrag av kronan att segla hem 54 stycken turkar, som varit krigsfångar i Ryssland men på ett eller annat sätt befriats under Gustaf III ryska krig. På vägen skulle han besöka bejen i Tunis (en stor sjörövare) och överlämna gåvor (läs: mutor) från K.Maj:t. Carl Petter gjorde ifrån sig sina uppdrag med den äran, så bra att han faktiskt fick medalj när han kom hem.

Redan i trettioårsåldern hade han tjänat så mycket pengar att han av grevinnan Bonde på Tyresö kunde köpa hela Smådalarö, där han slog sig ner och så småningom också tog till sig sin bror Anders. Carl Petter betraktades emellertid - enligt Alfred Jansson, som skrivit Dalaröns historia - med stor misstro av dalaröborna. Det kunde aldrig stå rätt till, ansåg man, att en så ung man kunde tjänat så mycket pengar på hederligt vis. Han måste ha varit sjörövare!

Mefjård hade emellertid gått ur släkten. En bonde som heter Carl Lundin hade övertagit gården. Sen följer en rad ägarskiftet till 1800-talets mitt, då plötsligt bondetiteln byts mot "brukare". Någon hade köpt Mefjård och höll sig med arrandator, och denna någon förefaller att ha varit ägaren till Sundby. Papperna är inte i bästa ordning för detta skede. Mefjård låg emellertid fortfarande utanför fideikommisset.

Vi kliver fram några år igen till 1910 och finner då ett välkänt namn för de äldre mefjårdingarna i dag: Söderman.

Johan Erik Albert Söderman föddes på Ornö 1861 och gifte sig med Anna Lovisa Pettersson från Lindesberg. Han arrenderade Mefjård från något av åren kring sekelskiftet och ett bra tag framåt. Där levde han med makan och sönerna Erik Hjalmar (f 95), Karl Johannes (f 97), Albert Georg Zefyrios (f 98), Alfred Gunnar (f 00), dottern Anna Linnéa (f 07) och sonen Oscar Vilhelm (f 09). Det fanns ett konstnärligt drag i släkten, som vi ju känner till. En av pojkarna, Gunnar, togs om hand av kyrkoherden på Ornö tack vare sina utomordentliga anlag, gick så småningom genom Akademin och har ställt ut på många håll i landet. Redan 1920 står han som "artist" i kyrkoböckerna.

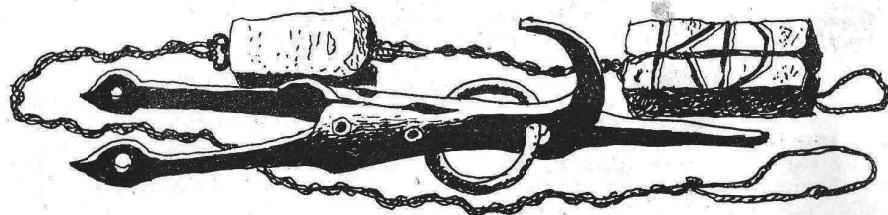
Alla dessa barn och dessutom sina gamla mor Kristina Söderman, född Sjöblom (1830) kunde Johan Erik Albert försörja på sin gård.

Det är inte riktigt klarlagt exakt vilket år Mefjård såldes nästa gång, men det var förmodligen strax efter första världskriget och köpare var professor Folke Henschen.

Det var ju inte ovanligt på den tiden att förmöget folk köpte sig en hel, egen skärgård som sommarnöje och - jaktmark. Tomtpriset var på den tiden inte många ören per kvadratmeter - ännu så länge var det otänkbart att "vanligt folk" skulle ha råd eller lust att bosätta sig så pass långt från stan och all ära och redlighet. Ville en vanlig medelsvensson bo i skärgården så hyrde han in sig hos någon bonde. Det gjorde Strindberg också förresten!

Henschen fortsatte med jordbruket - det kan knappast längre ha varit lörande - men eftersom Mefjård var stort och er massa småskärgårdar hörde till, så sålde han Furuholmarna till Stenhammars, Kalkkobben, Måhärsskär, Sandböte och Svinskären gick till andra vänner och bekanta. Arrandatorer fanns dock kvar på ön hela tiden - bland dessa hittar vi en annan bekanting: skeppare Lennart Westerberg, han med Svalan. Han satt på Mefjård alldeles i början av andra världskriget, och där gifte han sig med sin trogna hoppilandskalle.

Herschen tappade tydligen intresset efter kriget och sålde till Söderberg - och Söderberg sålde till oss....

Torpet 1976

Dessa män och kvinnor var de första som köpte tomt på Mefjärd. Listan är uppgjord den 5 juli 1951, så det är tydligt att Nalle Wärm (som också finns med) hade mycket att göra den försommaren. Det var han som sålde tomterna.

Doktor Hjalmar Wide
Typograf Harald Pettersson
Ingenjör Bengt Victorsson
Herr Sven Nordström
Fru Inga Andersson
Herr Sten Östman
Civilingenjör Bo Sjöstedt
Herr Olov Kasby
Ingenjör Lennart Nyberger
Civilingenjör Lennart Borg
Herr J E Lennstad
Ingenjör Carl-Eric Carlson
Herr Henry Sjögren

Lektor Erik Westberg
Herr Gert Jonasson
Kamrer Gösta Bergqvist
Herr Roland Björklund
Herr Björn Ekberg
Kapten Gösta Tönne
Ingenjör Bengt Tenhag
Herr Gösta Blomqvist
Sekreterare Bengt Lindahl
Försäljningschef Björn Wärm
Disponent Svante Götblad
Herr Evert Granström

Hur många namn känner du igen? Tio år senare fanns jämnt ett dussin av dem kvar på ön.

SKÄRGÅRDSVÄDER

I stan är vädret något som man efter omständigheterna gillar eller ogillar men som man i vardagslag har fasligt litet intresse av. I skärgården blir det annorlunda. Man måste verkligen ta hänsyn till vädret, om det är vått eller torrt, om det regnar eller blåser. Ska man fiska, åka till Vargvik, bränna ris, slå gräs, göra en utflykt, nog lär man sig att först och främst ta hänsyn till vädret. Den långa, tråkiga väderrapporten blir plötsligt intressant. Missar man den händelse att man går till grannen och frågar.

Med all rätt. Visst finns det dom som anser att ska man vara i skärgården ska det vara solsken och badvarmt i vattnet, men de flesta av oss som är mer eller mindre "bofasta" från mars till november i våra stugor, vi lär oss att leva med vädret även när det inte är sommarvärme. Vi upptäcker kanske till och med skönheten i en vårdimmig dag när sjön ligger spegelblank och svarta fågelsiluetter andetyst glider ut ur dimridån, drar upp en silvrig liten plog över vattenytan och lika tyst försvinner ur synfältet på andra sidan. Gudingarna råmar som mistlurar. Nästa dag är det stormen som råmar - vattnet slår högt upp på land, fjärden ligger svartblå med vita brott och skumstrimor.

Ja, man lär sig också att skärgården har sitt eget väder, som inte finns med i väderleksrapporten alla gånger. Alla har vi väl varit med om att mäsarna kring tomtens plötsligt blir oroliga - och minuten efter kommer dimman rullande från sjön och sikten minskar till en 30 - 40 meter. Det hände mej så sent som för ett år sen, då jag var över på Ornö för att plocka bär. Uppe på Ornö, 20 - 25 meter över havet, var det klar sikt och solsken. Men när jag kom ner till stranden för att hämta båten var sikten plötsligt nära noll. Strax utanför land, så nära han vågade gå, passerade en motorbåt på väg norrut. Den syntes knappast. Dimbanken var kanske inte mer än 4 - 5 meter hög, rätt ovanför kunde man se solsken och blå himmel - men vad hjälpte det!

Nu har jag - vis av tidigare tråkiga erfarenheter - alltid med mig en vanlig liten orienteringskompass i fickan när jag ger mig ut på sjön. Den räcker bra här inne bland öarna, man kan inte komma mycket vilse så länge det bär rakt fram mot något mål. Men är man ute på sjön när dimman kommer så måste man ta sina bäringar kvickt, annars hjälper inte kompassen heller. Manfred fick göra tre försök att ta sig hem den lilla biten från Kalkkobben till Stora bryggan en gång när dimman tog honom. Och Gösta och Margareta satt en hel natt på en av småöarna norr om Krokholmen.

Men det finns andra saker man kan råka ut för: det som kallas för överfallsväder, "vita" eller "svarta" byar. Råkar man ut för sådant får man tänka fort - och helst också rätt.

Den första vita by jag råkade ut för har inte med Mefjärd att göra, men fenomenet var så pass intressant att jag ska berätta om det i alla fall. Jag seglade söderut med en god vän. Vi hade avverkat den tråkiga Mysingen och låg nu strax söder om Järflottalandet på väg in mot Herrhamraleden norr om Landsort. Vinden var mycket måttlig och inbjöd till "slösegling". Men vi hade trots detta ögonen med oss och fick se något märkligt. Alldeles ovanför Järflotta låg ett litet runt moln. Annars var det rätt klart väder. Plötsligt drogs det lilla molnet ut till en tjock rulle åt öster och väster och några minuter senare rullades denna rulle ut mot sjön som när man rullar ut en matta. På några ögon-

blick var det mulet och samtidigt dog vinden.

Det var tur att vi haft ögonen med oss. Strax efter det vi beundrat och begrundat dessa himmelska fenomen fick vi se ett vitgrönt band alldeles under land. Det kom emot oss med blixstens hastighet. Det fanns ingen möjlighet att hinna ta ner seglen, vi fick nöja oss med att lossa skoten. Så var byn över oss och pressade ner lä reling så att masten låg nära nog vågrätt. Vi tog försiktigt hem på skoten och fick fart så vi kunde lova upp mot byn. Efter några minuter bara så var allt över, vi kunde ta vår kurs igen men fick vinden på andra bogen. Tydligt var det en liten men intensiv lokal kallfront som passerade oss. En hundraelva som låg för segel ett par distansminuter söder om oss råkade värre ut än vi, hon tycktes ha fått några segel sönderblåsta.

Ett liknande tillfälle har jag antecknat i min Mejärdslogg för 1959. Jag hade köpt året innan och tillbringat en miserabel (och regnig) sommar utan båt eller brygga. 59 löstes problemen, mina kära grannar Björklunds ordnade en bryggplats åt mig. Jag hade byggt stommen och också fått ut däcksvirket med Skraken, vår fraktbåt på den tiden. Men det låg på Stora bryggan och måste transporteras runt ön. Vännen Bosse ställde upp, vi lastade virket i hans lillbåt Lisa och tänkte sedan bogsera denna med den större båten, Johan. Men som oftast när man försöker bogsera en roddbåt med fånglinan, så körde Lisa ner stäven och gick sina egna vägar. Vi klarade oss emellertid så långt som till Vrakviken (där Siv Renvall nu bor) innan Lisa körde ner stäven och kapsejsade. Det blåste mycket måttligt från Syd och ingenting kunde ju egentligen sjunka, så skadan var inte så stor. Vi bogserade in vraket i lä i viken, lastade ur, gjorde en flotte av virket, länssade Lisa och drog upp henne på land för senare avhämtning. Så drog vi flottan hem till mig, det gick både fort och väl. Bosse körde hem och jag började lägga upp virket på tork på bryggfoten.

Medan jag höll på, slog vinden om. På några minuter gick sjön vit och det blåste över 20 sekundmeter. Den gången syntes inga skvallrande moln. Himlen var blå och solen sken. Men temperaturen sjönk märkbart. Det var återigen en kallfront som bildades lokalt, men av större format än förra gången. Den drog tvärs genom skärgården norrifrån. På Kanholmsfjärden var det kapsegling och där blev det kaos. Massor av båtar mastade av eller fick seglen sönderblåsta, jag tror t.o.m. att någon sjönk. Bosse och jag hade bättre tur. Tänk om fronten kommit en halvtimme tidigare!

Ännu ett exempel, men denna gången var det mitt eget oförstånd som gav mig en het (?) stund. Det var en skön, varm sommardag. Över Värmdölandet långt i norr stod den vanliga eftermiddagsåskan. Men en sån där orkar ju sällan ut så långt som till oss. Så jag hissade segel på Tant Anna, en centerbordsjolle jag hade då, och stack ut på en liten tur. Lennart ropade till mig från bryggan: "Ska du segla ut när det blir åska?" och jag svarade: "Äsch, den kommer inte hit". Men det gjorde den.

Jag hade då hunnit en bra bit neråt fjärden och måste snabbt fatta ett beslut. Skulle jag försöka hinna hem och kanske få åskbyn just under land, eller skulle jag fortsätta söderut, låta byn passera medan jag länssade med den, och sen ta mig hem i lugn och ro.

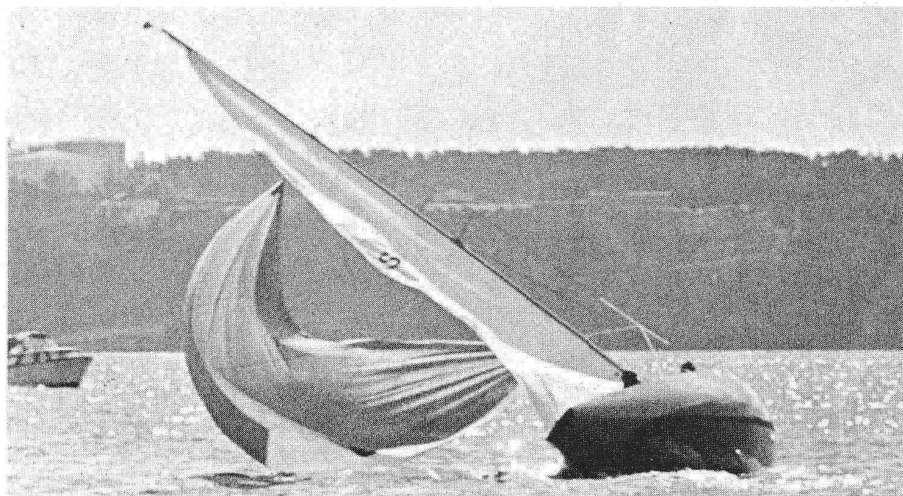
Det sista alternativet föreföll bäst, så jag fortsatte. Byn lät inte vänta på sig. Den kom som ett skott och Tant Anna och jag fick våra livs segeltur. Masten böjde sig framåt så att jag var livrädd för att den skulle brytas. Centerbordet surrade som ett bålgetingbo. Jag vågade inte dra upp det, för det värsta som kunde hända mig skulle vara en slänggipp i den hårda vinden, och centerbordet hjälpte mig att hålla kurs. Det regnade och haglade och eftersom jag inte precis var klädd för blötväder så började jag frysa ohyggligt.

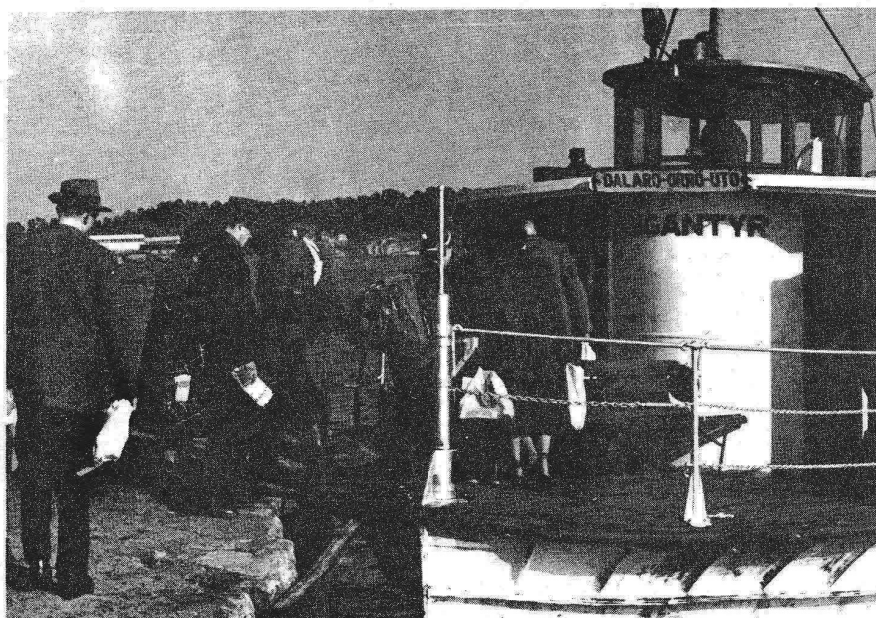
Innan jag visste ordet av var jag på väg mot Röksund och nu måste jag fatta ett beslut igen: skulle jag fortsätta genom sundet eller försöka få lä i den lilla hamnviken på Skötrökan. Jag hade inte stor lust att fortsätta, sjön växte och kom jag ut på de stora fjärdarna så kunde jag få ännu fler problem. Jag gjorde draggen klar och gjorde dagens snyggaste: jag gick upp i vind på precis rätt ställe, slängde draggen och fick ner seglen. Och där låg jag snyggt och prydligt i lä. Jag drog storseglet över mig som regnskydd och satte mig att vänta ut byn.

Men - ve och fasa! Det kom en by till och den kom betydligt västligare. Jag hade inte lä längre och Tant Anna började uppföra en vansinnig dans hängande i draggen. Hon pendlade över hela hamnen, det var inte frågan om att sitta i regnskydd längre, jag måste passa henne varje ögonblick så att hon inte slog i berget på ena sidan eller i en motorbåt på den andra. Draggen höll, tack och lov, men det var en tuff halvtimme.

Sen var byn över, och jag skulle hissa på. Först fick jag inte upp storseglet för att mastliket svällt upp av blötan. Medan jag drog fastnade standerten i toppen i falltrossen och gjorde saken ännu värre. Den vänlige motorbåtsägaren kröp till sist ut ur sin kokong och hjälpte mig att reda fallet - han låg på magen på berget ovanför mig och jag vickade masttoppen inom räckhåll för honom. Men seglet fick jag inte upp. Jag fick segla hem med det lilla som fanns, och det gick inte fortare av att det nu blekte ur alldeles. Jag blev liggande på fjärden i varm skön kvällssol och lyckades så småningom torka både mastliket och mig själv. Med kvällsbrisen kom jag hem också. En våtare och visare man. Nu ser jag även på landåskan med stor respekt. Den kan få för sig att komma ut till oss.

Claes

Angantyr 1953

EN SÅ KALLAD STYRELSEBERÄTTELSE om vad som hänt under de 25 åren

Historien - vår historia - kan sägas börja 1950 i november. Då fick nämligen fastighetsmäklaren Gösta Söderberg lagfart på fastigheten Mefjård 1:1. Det innebar i praktiken att hans preliminära styckningsplan godkännts och att han fått klarsignal att sälja tomter på ön.

Det började han med 1951. Det gick undan, och undra på det! Stora, fina sjötomter varenda en och en underbart vacker ö. (Finns det någon vackrare!) Redan i juli 1951 hittar vi en lista på de första 25 tomtägarna. Du hittar den på annan plats i häftet.

Så måste man ha en stugägarförening också, men inte förrän i november 1952 bildades en interimsstyrelse för "Mefjårds Villa- och Fiskeriförening u.p.a.". Närvarande var Margareta Christensson, Arne Cronholm, Rune Näslund (nu Hannäs), Folke Rengmark och Ivar Uhnbon. Interimsstyrelsen fick i uppgift att hålla kontakten med Söderbergs om vägar, bryggor och brunnar samt (viktigare) att förbereda ett möte med samtliga tomtägare. Det mötet höll man i mars 1953, och då fick interimsstyrelsen också uppdraget att skaffa fram förslag till stadgar, styrelse och revisorer. 31 tomtägare deltog och det kanske kan vara skäl att låta deras namn gå till eftervärlden: Folke Rengmark, Margit Helgö, Ivar Uhnbon, Sven Nilsson, Erik Westberg, Arne Cronholm, Otto Andersson, Sture Höggvist, Henry Sjögren, Ivar Palmer, Rune Näslund, Lennart Borg, Lennart Nyberget, Bo Sjöstedt, Nils Jansson, Carl Aspegren, Nils Nordström, Harald Pettersson, Yngve Nordlöf, Ingemar Flodén, Björn Wärn, Erik Larsson, Börje Olsson, Bertil Orrebrink, Margareta Christensson, Arne Aldestam, Karl Trygg, Bertil Engström, Elisabet Berg, Gösta Blomqvist och Thua Nilsson.

Interimsstyrelsen fick nu mycket att göra, man beställde den första allmänna telefonen av tre, man ordnade ångbåtsförbindelse genom att ta kontakt med Stockholms Ångslups Aktiebolag (SÅA), man ordnade postgång och mjölkleveranser. Under denna gyllene tid kunde man fortfarande få mjölk direkt från kossan först från Sundby gård och senare från Ävassa. Eftersom många av de nya tomtägarna var unga familjer, så var detta alls inte något oviktigt kapitel.

1954 kan man säga att det hela kommit igång ordentligt. Först hade man ett möte i januari för att gå igenom stadgarna och sedan ett en månad senare. Detta var föreningens första ordinarie årsmöte, stadgar fastställdes och ordinarie styrelse utsågs. Förste ordförande: Folke Rengmark.

Han satt emellertid inte mer än ett år och efterträddes då av Arne Cronholm. Det var 1955. Man diskuterade brunnar och vägar och styrelsen fick i uppdrag att ordna en midsommarfest. Detta gjorde man med besked: man grundlade genast en mycket uppskattad tradition. Frågan är om det är initiativtagarnas förtjänst att Mefjård också haft en så enastående tur med vädret på sina midsommarfester. Författaren - som emellertid inte trädde in på scenen förrän 1958 - kan inte erinra sig någon gång då festen behövt inställas på grund av regn. Men det har hänt att det börjat regna strax efter dansen, lekarna och bullätandet.

1956 var det dags för ordförandebbyte igen. Nu var det Olle Österbergs tur att ta vid. Han har sedan - fastän inte alltid som ordförande - varit styrelsen trogen och nedlagt ett mycket förtjänstfullt arbete särskilt på den administrativa sidan. Man diskuterade nu för första gången elektrifiering av ön. Det var en fråga som skulle bli en följe-

Midsommar 1967, 1969, 1976

Midsommardans 1973

tong mer än tio år. En annan var hur man skulle kunna förmå hundägare att hålla sina hundar under kontroll särskilt på försommaren då ön är full av fågelbon. Den frågan - blir den löst någon gång?

I augusti 1956 var det också dags för första kapitlet i en annan följetong: SÅA:s Kung Ring körde sönder ångbåtsbryggan. I november det året hade man också ett extra sammanträde vars betydelse för tomtägarna var mycket mycket större än de kanske trodde: man beslöt - enhälligt - att köpa in stamfastigheten Mefjärd 1:1 av Söderbergs för den fantastiska summan av en (1) riksdaler. I princip innebar detta att föreningen förvandlades från vad Bertil Engström en gång inspirerat kallade "en dj-a syförening" till en förening som verkligen tog ansvaret för ett unikt stycke svensk natur. Det tog några år innan detta trängde igenom, i dag tror jag att vi är där.

Men övertagandet gick inte med snälltgångsfart. SÅA hade inte reparerat bryggan och även andra saker kärvade. På årsmötet 1957 reviderade man stadgarna (något som inte heller var uppe för sista gången!) och beställde telefon till Krokholmsbryggan, alltså nr 3. En apparat som Claes Bojler sedan vart enda årsmöte försökt att få uppsagd, men hittills utan resultat.

Midsommar samma år gjorde SÅA ett nytt försök att köra ner ångbåtsbryggan. På hösten lossnade förhandlingarna med Söderbergs, föreningen lät registrera sig hos överståthållarämbetet som ekonomisk förening och den 30 oktober tog vi över stamfastigheten. Olle Österberg och Otto Andersson skrev under avtalet. Nästa årsmöte godkändes köpet, men samtidigt meddelades att ÖÅ inte ville godkänna föreningen som "ekonomisk" utan som "ideell". Nya stadgar behövdes och föreningens namn förändrades till Mefjärds Sportstugeförening. Så småningom flyttades också registreringen till hemkommunen Haninge, men det dröjde några år till dess.

Föreningens nya ansvar ledde också till att fiske-, jakt- och andra naturvårdsfrågor fick ett djupare intresse och på mötet blev diskussionen livlig. En skrivelse författades senare som gick ut till samtliga tomtägare - den finner du också på annan plats i boken. Ännu ett möte behövdes också detta år på grund av de nya stadgarna. De godkändes slutligen på årsmötet 1959. 1960 fick vi lagfart på köpet av 1:1.

Fortfarande fortsatte emellertid föreningen några år i de gamla spåren. Årsavgifterna låg mellan 35 och 45 kronor, man tog ut en extra tia för att klara förplägnaden till midsommarfest och årsmöte.

Men med det nya ägandet följde förpliktelser och så småningom restes krav från en del av medlemmarna om att föreningen borde se om sitt hus i god tid och lägga upp en reservfond inte bara till namnet. Höjda avgifter alltså.

1962 aktualiserades frågan på allvar. Norra Brunn, som aldrig varit särskilt bra, började nu bli så dålig att något måste göras. Årsmötet fick ta del av en offert och man beslöt en extra uttaxering. Men någon ny brunn blev det inte förrän 1964. Den blev 44 meter djup och gav 1.000 minutlitrer fint vatten. Det var ju bra. Men vem kan pejla en brunnsborrars offert. Räkningen höll på att ta knäcken på föreningens ekonomi. Till sist lånade styrelsen upp resterande belopp, 1.600 kronor, inbördes och klarade skulden. Nästa år fick de igen sina pengar - och det kanske kan tilläggas att lånet var räntefritt. Så småningom har vi

Midsommar 1965

också fått byta ut och se över de andra pumparna på Ön, då de börjat visa svårare ålderdomsskador. Men vi har bara behövt borra om den norra.

Allt är inte solsken i denna den bästa av världar. När vi bytte Södra pumpen göts en ny fotplatta och ett staket sattes upp runt pumpen för att hindra att någon använde den innan betongen brunnit. Men redan nästa morgon återfanns staketet nedbrutet och fotplattan i småsmulor sedan någon vänlig själ inte orkat gå till centralbrunnen efter vatten. Hela jobbet fick göras om igen.

1965 fick vi en ny ordförande, Carl-Eric Carlsson. Han satte fart på elektricitetsresonemangen igen. Tidigare hade det gjorts en enkät bland medlemmarna men man hade inte fått ihop så många intressenter som Vattenfall begärde. Nu gjordes det en ny ansträngning och denna gång gick det bättre. Till årsmötet 1966 meddelades att elektrifieringen kunde börja på hösten nästa år. Nå, det var kanske litet förhastat.... Men under tiden passade Hebe på att köra tvärs genom motorbåtsbryggan in till Stora bryggan.

Underhållet av allmänningarna började bli allt mer aktuellt. Björk- och aspely, törnros och annat elände växte in åt Stora och Lilla ängarna, nässlor och tistlar ökade i de områden som aldrig slogs - och det var de flesta - egentligen slogs endast platsen för midsommardansen någorlunda regelbundet. Styrelsen, som skämtsamt döpte sig till Mefjårds Drängar, tyckte att även andra medlemmar borde hugga i med underhållet. Ur detta utvecklades så småningom en plan för arbetsdagar som skulle visa sig mycket fruktbärande. Tillsvidare anskaffades en gräsklippare, som även om den skakade förskräckligt och gick sönder med en klockas regelbundenhet, dock gjorde ett alldeles utmärkt jobb de år vi hade den

Det inträffade också ett par eldsvådor på grannöar, och det gav oss anledning att skaffa brandattiralj. Samtidigt blev det aktuellt att skaffa något slags centralt uthus där föreningen kunde förvara sina grejor. Bo Lassen ritade ett snyggt hus och vi fick tillstånd att bygga det på den gamla ladugårdsgrunden i nordändan av Stora Ängen. Styrelsen ställde upp manngранt och byggde huset - Brandstationen, skulle jag säga - på en weekend. Totalt kostade bygget inte föreningen mer än cirka 2.000 kronor, vilket måste anses som mycket facilt. Tegeltak planerades men i skrivande stund har inte tillräckligt många pannor anskaffats för att räcka till. Däremot målade Lennart W & Co huset gratis, och det ska han ha tack för.

Ett annat stort jobb som sattes igång under mitten av 60-talet var spångning av de leriga stigarna på Stora Ängen och senare även av den övre vägen bakom Notholmssundstomterna.

1968 övertog Waxholmsbolaget trafiken på Mefjärd och det kan genast sägas att det inte var många som saknade SÅA. Vi fick tätare turer och bättre båtar. På sommaren kan man nu faktiskt bo på Mefjärd och arbeta i stan, om någon skulle komma på en så vild idé. Shopping-turer till Dalarö och förlängd höstturlista är andra fina bonus. Men trafik hela vintern får vi inte.

En gammal fin tradition övertog Waxholmsbolaget genast från SÅA - redan samma sommar körde Västan sönder ångbåtsbryggan. Denna gång drog båten

ut en stock ur stenkistan. Så kunde det inte fortgå i längden och sedan Carl-Eric tagit reda på att vi eventuellt kunde få statsbidrag till en rejäl betongbrygga, så satte vi igång att kalkylera på en sådan. Hur man skall finansiera ett sådant bygge på en budget som normalt ligger mellan 8 och 10.000 kronor, det ska jag strax återkomma till. Det är faktiskt intressant.

Men innan vi kom så långt hade en del annat inträffat. Vattenfall kom äntligen igång 1969 och hela sommaren tuffade deras små traktorer omkring på Ön och reste fula stolpar och drog fula ledningar. Men elströmmens välsignelser har sedan visat sig väl väga upp fotogenromantik och vedhuggning. Men vackert är det som sagt inte.

Vi fick ett problem på köpet: vi måste ta hand om all den skog Vattenfallarna fällde i kraftledningsgatan. Men det problemet fick snabbt en helt annan aktualitet.

Sent på hösten skulle strömmen kopplas på, var det lovat, smolk i mjölken blev det när Vattenfall ville höja inträdesavgifterna - det hade ju gått några år sen kontrakten gjordes upp. Men "uti den natten fingo de intet".

På självaste Allhelgonadagen - eller snarare kvällen - 1969 inträffade Der Stora Stormen. Det var rätt mycket folk ute, många som tänkte stänga för vintern, men mirakulöst nog skadades ingen. Åtminstone en vinterupplagd båt flög tjugo meter upp i land och slogs sönder, tusentals träd, mest grova granar och tallar låg överallt på tomter, allmänningar - och hustak. Bo Eriksson, som köpt tomt bara några veckor tidigare fick en helt annan tomt än han väntat sig. Ett rejält bestånd av tall och gran förvandlades till buskar och ris. Men sen fick han björk istället för tallen, och lär inte klaga!

Elsa-Lena Johansson var kanske den som råkade värst ut, hon fick taket sönderslaget och ett uthus vänt uppochner.

Frivilliga satte genast igång med att röja utefter vägarna och sen på tomter och skogsmarker. En del av det nya, fina elnätet hade strukit med och telefonlinjerna ska vi inte tala om! Det dröjde också ett bra tag innan vi kunde få hjälp med dessa - Örnö och andra ställen med fast befolkning måste givetvis gå före.

Kassören beskådade förödelsen och ringde sen glad i hågen det försäkringsbolag där föreningen har sin parkförsäkring. Kalla handen! Den visade sig gälla inte för stormskador men väl för skogsbrand. Så fick föreningen bära kostnaderna, och det just vid en tid som såg ut att bli dyr ur andra synpunkter. Det tog mer än fyra år innan röjningen kunde betraktas som klar, alla stockar uppsågade och allt ris bränt. Då hade det kostat oss nästan 12.000 kronor. Det var ändå billigt i förhållande till det arbete som lagts ner. Några fantasilöner betalar minsann inte föreningen: tio kronor i timmen för karl och lika mycket för motorsåg. Det blir man inte miljonär på!

Just i den vevan bestämdes också i kommunallagen att kommunerna var skyldiga att ordna renhållning inom hela kommunens område. Vi fick brev från kommunen och var med på informationsmöten, vi fick - under gny - köpa tunnor och sopstäl, och så småningom kom det gubbar i båt och hämtade både det ena och det andra. Visst har det kärvat många gånger och visst svårs det över renhållningsbolagets taxepolitik men - handen på hjärtat - finns det någon i dag som skulle vilja vara utan den servicen?

1969 fick vi vårt statsbidrag till ångbåtsbryggan med 22.500 kronor - 50% av kostnaden. Vi lyckades också lugga Söderbergs (näja, det var inte så svårt!) på 15.000 kronor som han en gång lovat oss till elektrifieringsbidrag. Dom pengarna betalades formellt ut till samtliga tomtägare och betalades samtidigt, lika formellt tillbaka till föreningen som extra uttaxering. Sen stoppades de i bryggfonden med undantag för 2.500 kronor som föreningen betalade för Mefjärds sista, osålda tomt - affärstomten vid bryggan.

Litet pengar fick vi av Vattenfall för att de förstört våra vägar och litet av Waxholmsbolaget för att de förstört bryggan. Så när det kom till kritan presenterades medlemmarna med ett inbetalningskort på 110:-- kr, precis lika mycket som året före och året efter!

En genomtrevlig gammal byggmästare vid namn Good byggde bryggan åt oss 1970 under försommaren och en konsult Regnér räknade, ritade och kontrollerade. I september slutbesiktigades bryggan och i december - på själva nyårsafton - körde Waxholmsbolaget sönder motorbåtsbryggan igen! Men betongbryggan ser ut att hålla, tack och lov. I stället fick vi ett par år senare besvär med Östra bryggan sedan taxibåtsförare Jens skaffat sig en stor och tung och svårmanövrerad båt...

1971 var det dags att införa de arbetsdagar vi tidigare talat om. Alla hushåll är nu skyldiga att ställa upp med minst ett dagsverke, företrädesvis på de dagar som styrelsen bestämmer, eller att betala en extra avgift på 25 kronor.

Premiären var storartad. Vi hade i uppdrag att röja upp en landningsplats för helikoptrar. Den skulle först legat på Stora ången, men sedan högspänningsledningen kom dit var det bättre att flytta den ändan ner till "badviken". Där växte efter 15 - 20 års frihet från betesgång och annan skötsel en riktigt vacker liten alskog med trån på en fem sex meters höjd. 40 - 50 man med sex motorsågar ställde upp och röjde rent hela området på två timmar. Vad vi slet! Och så roligt vi hade! Det visade sig genast att arbetsdagarna blivit ett verkligt lyckokast. De som är med tycker det är livat att arbeta tillsammans med folk från andra ändan av ön, som de kanske annars inte fått någon kontakt med. Alla känner att de uträttat något väsentligt för ön - och alla äger ju faktiskt sin bit av allmänningarna.

1971 fick vi också vår brandspruta med all nödig utrustning - d.v.s. vi har senare köpt ännu mera slang. Det tog också ett bra hål i kassan, men det var rejäla grejor. Henry Sjögren konstruerade en kärra, Brandvagnen Henry, som tar hela utrustningen. Vi köpte också sjukbår och förbandslåda och placerade alltsammans i den nya, fina Branstationen. En instruktion skickades runt till stugorna om hur vi skulle bära oss åt om det gick larm.

När vi röjde för midsommarfesten det året passade vi också på att demonstrera hela härligheten.

Nästa dag blåste det friska vindar, och det gjorde att larmet från Krokholmen hördes dåligt i norra ändan av ön. Andra som hörde det lär ha muttrat om "den där jänkla Karling, nu vill han att vi ska öva igen". Men Kjerstin Uhnbon pumpade sirenen så gott hon kunde och tillräckligt många uppfattade larmet för att det skulle bli en ordentlig utryckning. Det visade sig att det brann i skogen på Krokholmen. En kvart efter larmet var sprutan på plats och i gång, och det var sannerligen inget dåligt resultat vid första försöket. Den visade sig fungera ut-

Stormens spår 1969

märkt - kritiker under demonstrationspasset hade klagat på dess kapacitet. Efter en kort stund var branden under kontroll och efter ytterligare någon halvtimme var den ordentligt släckt. Medan vi tankade sprutan gjorde vi ett experiment med vattenlangning per hink. Det visade sig vara ett tungt och framförallt vått jobb. Endast en mindre del av vattnet tycktes hamna där det skulle!

Bland rutinärenden detta år - lösa hundar, tjuvjakt, fiskevård etc. etc. samt förhållandet att Krokholmsviken blivit en uppskattad natthamn för segelbåtar och därför helst borde förses med sanitära anläggningar (avslag!) dök det upp ett intressant fall utanför det vanliga. Arkitekten Stenhammar på Furuholmarna stämde in föreningen till distriktslantmätaren för att fastställa gränserna mellan ägorna. Furuholmarna hörde en gång till Mefjård och såldes av professor Henschens till arkitekten Stenhammars far. Det var ett köp gentlemän emellan, d.v.s. detaljer som fiskevattengränser och liknande var man inte så noga med. Nu skulle gränserna fastställas och efter ett par förhandlingsomgångar kom vi fram till en utmärkt kompromiss som gjorde bägge parter nöjda. Stenhammar ville ha skäret Brödsjukan, som är ett fågelparadis, inkluderat i sina ägor och i gengäld fick vi dra vår fiskevattengräns på ett förmånligare sätt. I sammanhanget kanske det kan nämnas att både Måbärsskärr, Sandböte och Svinskärr avstyckats på liknande sätt från stamfastigheten, så problemet kan tänkas dyka upp igen. Olle Ö och Claes K var styrelsens representanter.

Under de första åren drev föreningen "en aktiv fiskevård" genom att plantera ut gäddyngel varje vår runt ön. Troligen frös dessa genast ihjäl i det vårkalla vattnet, men kostnaden var överkomlig. Efterhand ifrågasattes dock om detta verkligen var vettigt, och så slutade vi. I stället skaffade vi i början på 70-talet ett par igelkottar. De levererades från "någonstans i Sverige" och placerades ut uppe vid Lilläng, där vi trodde att de skulle trivas bäst. Men redan samma år återfanns den ena dränkt i ett dike. Troligen har den kalasat på en förgiftad rätta och sedan strukit med själv. Den andra överlevde ett år, sen har den också försvunnit. Synd.

1973 hade Carl-Eric tröttnat på sitt ordförandeskap. Han efterträddes av Lennart Wristel. Det första stora jobbet som föll på honom var att renovera Östra bryggen. Däck och bärlinor behövde bytas och kistorna fyllas på. Det gjordes på våren och bryggan var så fin att vi beslöt att försöka oss på bryggdansen på midsommarafton. Det hade vi haft långt tidigare, men det blev just aldrig nånting med den och den dog efter ett par år. Nu gick det bättre och en stor del av åren för detta faller på Manfred Ubrigh. Han skaffade ut en rejäl stereoanläggning och mängder av kassetter och tillbringade sen hela kvällen som "maskinist". Bara en gång höll det på att hända något, när han spelade en jänka. Taktfasta steg kom bryggan att gunga så pass allvarligt att han fick byta melodi. Sedan den lyckade premiären har bryggan försetts med ett rejält räcke - det kan nog behövas. Ett annat jobb som kan noteras från de senaste åren är en ny uppfart till Övre Vägen. Dit ledde, på norra sidan en brant och livsfarlig trappa, som nu är borta. Vi har också satt upp en mängd små, trevliga bänkar utefter vägarna till fromma för romantiker, svärmande par och trötta ben. Vi har gallrat neråt Södra udden, och det skulle nog behöva göras om, för sedan stormen 69 har där vuxit upp en mycket tät ungskog på vissa ställen. Till sist har vi köpt en ny, fin gräsklippare med backslag. Den kör sig själv nästan. I varje fall tycks ingen annan göra det!

Vi på Mefjård.

Övertagandet av stamfastigheten innebär, att vår förening numera är ägare av allmänningarna. Detta för med sig, att vi alla tomtägare på Mefjård gemensamt äro ansvariga för att allmänningarna befinner sig i sådant skick som man har rätt att ställa på storslagen skärgårdsnatur.

Styrelsen tillsammans med naturvårdskommittéen finner det därför angeläget, att redan nu utfärda vissa bestämmelser och rekommendationer, som vi härmed ber att få informera medlemmarna om:

1) Fiskevården.

Under tiden 1/5-15/6 är nätfiske och fiske med ryssja icke tillåtet på ett avstånd av 30 meter från stranden. Detta gäller fiskevatten som tillhör allmänningen. Tomtagarna uppmanas dock att iakttaga denna bestämmelse även för det fiskevatten som tillhör respektive tomter.

Återhållsamhet beträffande gäddfiske anbefalles samtidigt som djupvattensfiske (torsk, flundra o.s.v.) livligt rekommenderas.

För fiskets bedrivande är fiskekort inte längre erforderligt. Medlemmarna kommer att erhålla karta över fiskevattnen inom en ej alltför avlägsen framtid.

2) Naturvården.

Stark återhållsamhet beträffande blomlockning (speciellt gullvivor, blåsippor och orchideér) är nödvändig för att bevara den rika floran på öarna. Observera, att vissa orchideér äro fridlysta enligt lag.

Det är givetvis icke tillåtet att lägga skräp och avfallshögar på allmän mark.

Fortkörning med båt har starka avigsidor: bl.a. sprides sjöfågelkullarna varigenom ungfåglar faller offer för trutarna.

Körning av moped, skoter eller motorcykel på öarna är icke tillåtet.

Den allmänna hygien är ett viktigt kapitel: toiletterna måste hållas i ordning och avfall brännas, så att icke flugor och råttor får föröka sig och sprida smitta.

Åtgärder som styrelsen tänker ta itu med: Stora ängen kommer att bli föremål för speciell omvårdnad; en del av ängen förvandlas till löväng. Ängen slås varje försommar. Träd planteras.

Vi som tagit Mefjård i besittning vill väl alla bevara det som ger havsbandet sin tjusning; fisket, fågellivet, floran. Då måste vi också finna oss i att underkasta oss vissa allmänna regler. Vill vi se Mefjård som en ljuvlig tillflyktsort långt bortom hets och spring, larm och buller, då måste vi också ta den allra största hänsyn till varandra.

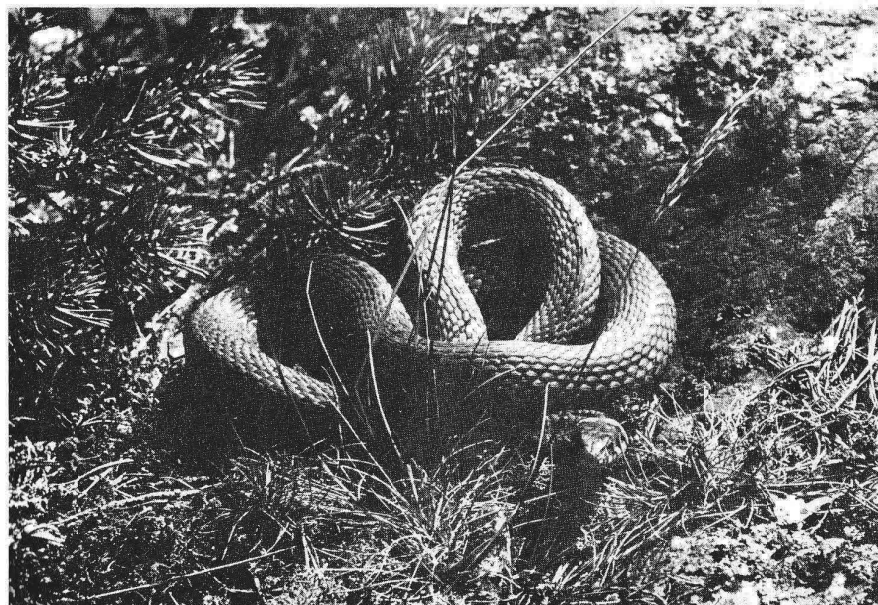
På förhand ber vi få tacka alla tomtägares benägna medverkan härvidlag.

Mefjårds Sportstugeförening
Styrelsen och Naturvårdskommittéen

/ O Andersson

Vid södra udden

Snok

OLLES FÅGLAR

Olle Österberg är en metodisk man. Han är en skicklig fotograf med öga för vad som rör sig i träd och buskar och han hör inte till dem som tycker att en sparv ska få se ut hur fan han vill. Han har gjort upp följande lista på fåglar som han sett på och omkring Mefjård:

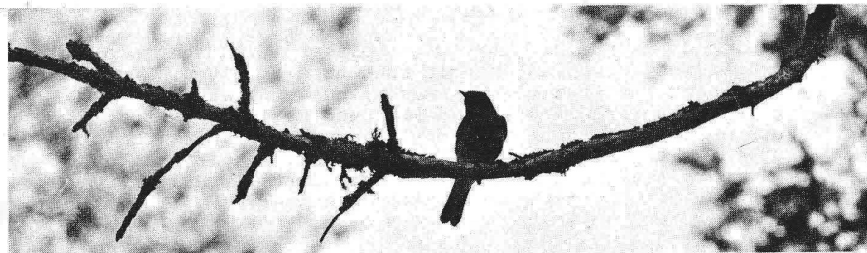
Björktrast	Havsörn	Silltrut	Svan (knöl-)
Blåmes	Hussvala	Skata	Svartmes
Bofink	Kattuggla	Skogsduva	Svartvid flugsnappare
Drillsnäppa	Koltrast	Skrattmå	Svärta
Ejder	Kråka	Skäggdopping	Sädesärla
Entita	Kungsfågel	Småskrak	Talgöxe
Fiskgjuse	Labb	Sparvhök	Talltita
Fiskmå	Ladusvala	Spillkråka	Taltrast
Fisktärna	Lövsångare	Stare	Tobisgrissla
Grå flugsnappare	Nätväcka	Stenskvätta	Tornfalk
Grågås	Omvråk	Storskrak	Tornsvala
Gråtrut	Orre	Strandskata	Trädskrypare
Grönfink	Rödbena	Större hackspett	Trädpiplärka
Gröngöling	Rödhake	Större korsnäbb	Törnskata
Gök	Rödstjärt	Strandpipare	Vigg
Havstrut			

Jag skrev ren Olles lista i den tysta förhoppningen att kunna slå honom på fingrarna som ornitolog, åtminstone på någon punkt. Det är inte lätt! Några fåglar har han säkert bara glömt - till exempel svartmesen, som är nästan lika vanlig som talgoxen, trädgårdssångaren, som är lätt att höra nere på ängarna i början av juni, tofsmesen, som också är en vanlig fågel hos oss.

Själv kan jag lägga till bergand och gravand och - hör och häpna - storskarv, men det var förstas inte på själva Mefjård utan en bit längre ut. Rariteter som setts på ön är t.ex. Strömstare (Bengt Uhnбом), Nötkråka (Stig Pohlbring) och Varfågel (jag själv, ack vad han var grann!). Det finns säkert flera olika vadare som både Olle och jag sett, men utan att kunna identifiera dem. En ska nämnas: storspoven som man kan höra vissla ibland om våren. Morkullan är en annan, den är halvt om halvt karaktärsfågel nere vid Stora Ängen. Dubbeltrast har jag hört och sett en gång och en annan gång gästspelade en näktergal i den sänka dungen intill Bergqvists. Ännu en fågel är stenfalken.

Claes

P.S. Skärpiplärka hade jag så när glömt! Och Roskarl! De finns på småskären söder om Krokholmen. D.S.

Noteringar ur en dagbok:

- 18/6 Solen går ned bakom Örnölandet. Jag hör en motorbåt åka ut, antagligen några som skall lägga nät. Himlen är ännu blå, inte en vindpust märks. Va nu då? Jasså, det är farsan som försöker sjunga en stump. Är det nödvändigt att förstöra min fina stämning sådär va? Ja, ja det som är gjort är gjort och nu kan jag inte fortsätta. Men nog är det en tjugisig kväll och förskräckligt kallt.
- 19/6 Solen lyser från en klarblå himmel med några få lätta fjun. Vattnet är lik en spegel närmast stranden, längre ut syns en lätt krusning för den ljumma vinden. En klockas tickande, fotsteg i gruset, fåglar som kvittrar och ett flygplan som lämnar en vit stråle efter sig är de enda ljud som hörs. En fiskare kommer tillbaks efter att ha hämtat upp näten. Men han är nog inte speciellt nöjd, för fångsten bestod av två simpior. En segelbåt kommer smygande längs stranden, men det syns knappt att den rör sig. En mås passerar snabbt vyn under höga skri. Ett surr från en fluga, en sork prasslar i gräset, en ekorre äter upp en limpskiva medan ett sakta sus går genom träd, buskar och gräs.
- 20/6 Himlen är endast blå ifall man bortser ifrån den gula lampan. Ett flygplan snurrar runt uppe i luften. En vind från norr får träden att prassla, buskarna att vaja medan gräset ger ifrån sig ett stilla sus. Fåglarna kvittrar och deras barn ropar på mat. Tärnorna seglar fram högt uppe i skyn. En fluga surrar förbi. Det luktar smultornblommor, ljung och blåbärsris. Allt detta och vågornas skvalp får en att känna: Nu är det sommar.

Gun

" Jag hoppas det kommer att fortsätta att vara så....."

En kamrat och jag satt i en roddbåt ute på sjön i södra delen av Stockholms skärgård tidigt en morgon. En segelbåt smög förbi utesfetter Ornölandet. Solen glittrade i kölvattnet, små lätta fjun strök långsamt fram på himlen. Några mäsar hördes skrika. Där satt vi nu Lena och jag och tittade oss omkring. Ornö såg vi bara en liten bit av, just den biten som varit en bondgård. Söder om oss finns en liten holme, vars namn jag aldrig kan lära mig. At öster ligger Mefjård, det är där jag och Lena bor. Det är långt till land åt norr till, för vattnet sträcker sig ända upp till Kymmendö. Den ön kommer ni kanske ihåg från August Strindbergs bok "Hemsöborna". "Du" sa Lena "om vi skulle åka till Högholmen". "Javisst ja, så är det den lilla holmen heter." Jag rodde medan Lena förvarnade om det skulle komma någon sten i vägen. Det är nämligen så att det är grunt på norra sidan av Högholmen. På de andra sidorna är det mycket djupt och mycket branta stränder. Efter att ha slussat fram och tillbaka ett tag kom vi äntligen in till stranden. Vi gick upp i "skogen". Den är inte speciellt stor utan mer som en skogsdunge. Vi gick förbi de fyra granriskojorna som småungarna på Mefjård hade byggt och kom fram till bergskanten på södra sidan. Där är det en härlig utsikt över vattnet och resten av Mefjård. Några morgonpigga fiskare var ute och hämtade upp näten. De verkade ha fått en del fisk i alla fall. Snart kom det ut fler båtar med folk som hoppades på fiskelycka. Så med ens verkade hela Mefjård få liv. Många startade sina båtar för att åka och handla. Det gör man antingen i Vargvik eller i Dalarö. För ett par år sedan åkte nästan alla till Dalarö men nu har snabbköpsbutiken slagit igen och blivit pub istället. Visserligen har det öppnats en ny snabbköpsbutik men den är för liten för att kunna fungera. Därmed har Vargviks affär fått ett ordentligt uppsving. Nej, om vi skulle gå tillbaka till Lena och mig på Högholmen. Vi började känna oss hungriga och rodde hem. Vi drog upp roddbåten så att den kom att ligga bredvid min vita enmanskanot. En bit längre söderut låg vår stora båt ordentligt förtöjd vid bryggan. Vår tomt ligger på norra Mefjård, det är väl bara sex, sju tomter norr om vår. Ön är lång och smal, visserligen något bredare på mitten. Vi har tre röda hus på vår tomt. Tre hus låter mycket, men det är det inte. Det största huset, som man ser långa vägar tack vare att taket lyser när solen skiner, har ett rum, som är en kombination av kök och hall, ett vardagsrum och två sovrum. Sovrummen är två sängar stora. Mellanhuset består av tre delar, lillstugan, som är rena avlastningskammaren, vedboden och pappas snickarbod, som man knappt kommer in i. Den tredje är toaletten. Jag skulle tro att alla på Mefjård har torrtoalett. Visserligen finns det elektricitet, men det fick vi bara för ett par år sedan. Vid tolvtiden kom stora båten med tidningen. Lena och jag bestämde oss för att gå ner till stora bryggan, så kunde ju Lena passa på att ringa hem samtidigt.

Posten läggs i en box och tidningen i en annan. All post som kommer till Mefjård läggs i trälådorna nere vid stora bryggan. Denna ligger ungefär en och en halv kilometer från vår tomt. Där finns också telefon. En del familjer har egen telefon men inte vi.

Lena och jag gick ut på "stora vägen", som är en meter bred. En del på ön ägnar sig åt något de kallar cykling. Det är alltså cyklar de använder men om de inte tänkt ramla omkull får man för det mesta ha fötterna på marken och inte på tramporna. På ena sidan stigen är vår tomt, på den andra är det allmänning. Östersjön ser man åt båda hållen. Efter att ha gått en stund träffade vi på den ena brunnen. Det finns tre brunnar på ön. Därefter kom vi fram till lilla ängen, där gräset som vanligt var bortåt en meter högt. Stora ängen var däremot slagen, och majstången stod fortfarande kvar i juli, som en brun ruska. Ifrån stora ängen går det fem stigar. En leder till ett par tomter, en annan till östra bryggan. Där är det bara ett smalt sund till Krokholmen, vars norra del består av en väldigt fin badstrand. En tredje stig leder ner till Mefjärds södra udde, som är allmänning. Den fjärde tog Lena och jag, för den leder till stora bryggan, men innan dess passerade vi ännu en brunn. Den femte vägen kom vi ifrån. Lena ringde hem medan jag tog reda på vår post. På Mefjård har jag varit varje sommar och jag hoppas det kommer att fortsätta att vara så.

Krokholmssundet 1/5 1956